

Consensum Lund AB
niklas.anderberg@consensum.se

2017-11-10
Dnr 400-2016:6992

Carin Jogre
carin.jogre@consensum.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av garanterad
undervisningstid i gymnasieskolan vid
Consensum Gymnasium Lund
belägen i Lunds kommun,
med Consensum Lund AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av garanterad undervisningstid i gymnasieskolan. Syftet är att granska skolhuvudmäns och skolors arbete med att se till att elevers faktiskt genomförda undervisningstid når upp till minst den garanterade undervisningstiden¹. Granskningen är avgränsad till fyra nationella gymnasieprogram; två högskoleförberedande program (naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet) och två yrkesprogram (el- och energiprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet). Varje skola behöver inte ha alla fyra gymnasieprogram, men minst ett av de högskoleförberedande programmen och ett av yrkesprogrammen.

Granskningens syfte besvaras genom nedanstående frågeställningar:

1. Hur arbetar huvudman och rektor för att skapa tydlighet och samsyn kring begreppet undervisningstid?
2. Utifrån vilka överväganden och med vilka marginaler planeras och schemaläggs elevernas undervisningstid så att de får minst den garanterade undervisningstiden?
3. I vilken utsträckning sker en regelbunden uppföljning av elevernas genomförda undervisningstid under terminen?
4. Kompenseras eleverna för undervisning som inte genomförs?

Granskningen genomförs i 25 gymnasieskolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Consensum Gymnasium Lund, i Lunds kommun med Consensum Lund AB som huvudman ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Consensum Gymnasium Lund den 9-10 oktober 2017. Besöket genomfördes av Verica Stojanovic och Hanna Sjögren. Intervjuer med elever, schemaläggare, lärare, rektor och representanter för huvudmannen har genomförts.

Consensum Gymnasium Lund är en fristående gymnasieskola i Lunds kommun. På skolan finns två program av de gymnasieprogram som är aktuella för granskningen; naturvetenskapsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Läsåret 2017/18 går totalt 78 elever på naturvetenskapsprogrammet och 176 elever på vård- och omsorgsprogrammet.²

¹ Enligt 16 kap. 16 § skollagen har elever på yrkesprogram rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid).

² Enligt uppgift från rektorns verksamhetsredogörelse.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat och bedömt som mest prioriterade inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens och rektorns arbete med att se till att elevers faktiskt genomförda undervisningstid når upp till minst den garanterade undervisningstiden till viss del fungerar, men behöver utvecklas i vissa avseenden.

Skolinspektionen bedömer att det finns en samsyn mellan huvudmannen, rektorn och lärare kring begreppet undervisningstid. Denna samsyn stämmer dock inte i alla delar överens med skollagens definition då aktiviteter som mentorstid, uppstarts- och avslutningstid samt nationella prov inte är att betrakta som undervisningstid.

Huvudmannen har inte klargjort vad som ingår i undervisningstiden. Det saknas också en tydlighet i begreppen utbildning och undervisning samt när en aktivitet kan betraktas som undervisningstid.

Granskningen visar att det finns rutiner för att kompensera eleverna för undervisning som inte har genomförts. Dessutom ställs få lektioner in eftersom inom programmen sker korttidsvikariat vilket innebär att lärare täcker för varandra vid lärares korttidsfrånvaro. Det kan innebära att en lärare vikarierar för en annan eller att grupper slås ihop. När ordinarie lärare är frånvarande i över tre dagar anlitas extern vikarie.

Skolinspektionen bedömer att beslutet om antalet undervisningstimmar för naturvetenskapsprogrammet uppgår till den minst garanterade undervisningstiden men dock inte beslutet för yrkesprogrammet vård och omsorg. Vård- och omsorgsprogrammet har färre timmar utlagda utöver den garanterade undervisningstiden. När aktiviteter som mentors-, uppstarts- och avslutningstid inte ska räknas in i undervisningstiden riskerar eleverna att inte få sin rätt till garanterad undervisningstid tillgodosedd. Dessutom faller tid bort för raster och utförande av nationella prov vilka inte är schemalagda.

Skolinspektionen bedömer slutligen att varken huvudmannen eller att rektorn följer upp elevernas genomförda undervisningstid för att kunna redovisa om varje elev fått sin garanterade undervisningstid.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

Planering och schemaläggning av elevernas undervisningstid

- Huvudman behöver se till att alla elever ges minst den garanterade undervisningstiden.

Skolinspektionen bedömer att vård- och omsorgsprogrammet på Consensum Gymnasium Lund inte når upp till den garanterade undervisningstiden.

Granskningen visar att vård- och omsorgsprogrammet har fler utlagda timmar i timplanen än den garanterade undervisningstiden men att samtidigt är aktiviteter som mentorstid samt uppstart och avslutstid, vilka inte ska ingå i den garanterade undervisningstiden, inräknade. Vidare visar granskningen, utifrån samtliga intervjuer, att tid faller bort från lektioner för raster som inte är schemalagda och på grund av att elever får sluta tidigare. Nationella prov finns inte heller utlagda i scheman men räknas av skolan som undervisningstid. Eftersom skolan räknar andra aktiviteter som enligt författningarna inte är undervisning samt att det finns undervisningstid som försvinner genom exempelvis extra raster bedömer Skolinspektionen att det finns risk för att elever på vård och omsorgsprogrammet inte får minst den garanterade undervisningstiden.

Den garanterade undervisningstiden ska betraktas som ett golv där huvudman och rektor vid behov kan utöka undervisningstiden och erbjuda eleverna fler undervisningstimmar än de lagstadgade. I betänkandet *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola* underströks att den garanterade undervisningstiden skulle vara en "miniminivå", ett golv för den tid elever har att fordra. Det förutsätter en säkerhetsmarginal för att säkra att eleverna ska få ut minst den garanterade undervisningstiden. Detta bör innebära att flertalet elever kommer att erhålla mer undervisningstid än vad den garanterade nivån anger (SOU 2008:27 *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola*, s. 334).

Av skollagen framkommer att utbildning är ramverket där undervisning pågår. Utbildning kan t.ex. handla om studiebesök, praktik, raster, mentorstid, studie-

och yrkesvägledning, introduktion till gymnasieskolan, friluftsverksamhet, läshjälp, och elevens egna studier. Dessa aktiviteter ska således inte betrakta som undervisning³.

Av ställningstagande från Skolinspektionens rättsenhet framkommer att nationella prov ska ligga utanför den garanterade undervisningstiden. Däremot finns det till vissa nationella prov obligatoriska introduktionslektioner, dessa ingår i den garanterade undervisningstiden. I samband med olika schemabrytande aktiviteter är det viktigt att det klargörs om de ska anses ingå i undervisningstiden och i sådana fall hur aktiviteten kopplas till innehållet i en specifik kurs.

Uppföljning av elevernas genomförda undervisningstid

- Huvudmannen och rektor behöver följa upp vilken undervisningstid som faktiskt har genomförts. Detta för att kunna vidta åtgärder i tid om undervisningstiden behöver utökas och för att kunna redovisa att varje elev får den undervisning som hen har rätt till. I detta ingår att huvudmannen och rektor har rutiner för att säkerställa att all genomförd undervisningstid registreras.

Skolinspektionen bedömer att varken huvudmannen eller rektorn följer upp vilken undervisning som faktiskt genomförts och att Consensum Gymnasium Lund saknar rutiner för att redovisa hur varje elev fått sin garanterade undervisningstid. Granskningen visar att varken huvudmannen eller rektorn följer upp elevernas genomförda undervisningstid. Det gör att huvudmannen och rektor saknar kunskap om varje elev verkligen har fått den garanterade undervisningstiden.

Enligt skollagen ska varje huvudman på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Motsvarande planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska ske av rektor på skolhetsnivå.⁴ Av förarbeten framgår att skolhuvudmännen har en skyldighet att följa upp och att kunna redovisa att varje elev får den undervisning som han/hon har rätt till.⁵

³ SOU 2006:77 s. 322

⁴ 4 kap. 3–6 §§ skollagen.

⁵ Prop. 1997/98:169 *Gymnasieskola i utveckling – kvalitet och likvärdighet*, s. 29. Se även betänkandet från *Gymnasieutredningen*, där framhålls bl.a. att uppföljning av undervisningstiden är en förutsättning för att kunna redovisa vilken tid som faktiskt har erbjudits eleverna. Redovisningen bör göras kontinuerligt, exempelvis i

Uppföljningen bör göras kontinuerligt under terminen för att möjliggöra att åtgärder kan vidtas i tid i de fall elever riskerar att inte få den garanterade undervisningstiden.

Av gymnasieförordningen framgår att huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid.⁶ Granskningen visar att det inte finns några rutiner för att göra denna redovisning och varken huvudmannen eller rektorn kan redovisa om varje elev fått sin garanterade undervisningstid.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **15 januari 2018** inkomma med en planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om vilka åtgärder som planeras att vidtas samt när i tid det kommer att ske. Se bilaga 1.

Därefter ska huvudmannen dessutom senast den **31 augusti 2018** inkomma med en redovisning av vilka åtgärder som faktiskt vidtagits. Se bilaga 2. Observera att det är huvudmannen som ska svara och att detta behöver framgå av det svar som inkommer.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6992) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Andrés Brink Pinto
Beslutsfattare

Verica Stojanovic
Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/garanteradundervisningstid>

samband med avslutande av kurs. Av utredningen framgår vidare att den undervisningstid som eleven erbjudits inte behöver innebära samma sak som vilken undervisning eleven faktiskt deltagit i. Uppföljning av elevers frånvaro kan därmed inte ersätta uppföljning av den faktiska undervisning som har genomförts (SOU 2016:77 *Betänkande av Gymnasieutredningen*, s. 684).

⁶ 4 kap. 22 § gymnasieförordningen.

Bilaga 1**Mall för huvudmannens plan för åtgärder**

Huvudmannen ska senast **15 januari 2018** inkomma med en planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om vilka åtgärder som planeras att vidtas samt när i tid det kommer att ske.

• Utvecklingsområde 1: Huvudmannen behöver se till att alla elever ges minst den garanterade undervisningstiden.	
Åtgärder som planeras att genomföras:	När i tid åtgärderna planeras att vara genomförd:
• Utvecklingsområde 2: Huvudmannen och rektor behöver följa upp vilken undervisningstid som faktiskt har genomförts. Detta för att kunna vidta åtgärder i tid om undervisningstiden behöver utökas och för att kunna redovisa att varje elev får den undervisning som hen har rätt till. I detta ingår att huvudmannen och rektor behöver säkerställa att all genomförd undervisningstid registreras. •	
Åtgärder som planeras att genomföras:	När i tid åtgärderna planeras att vara genomförd:

Bilaga 2

Mall för huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Huvudmannen ska senast den **31 augusti 2018** inkomma med en redovisning av hur man arbetat för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna redovisning bör innehålla information om vilka åtgärder som vidtagits och vilken effekt de gett. Observera att det är huvudmannen som ska svara och att detta behöver framgå av det svar som inkommer.

• Utvecklingsområde 1: Huvudmannen behöver se till att alla elever ges minst den garanterade undervisningstiden.
Åtgärder som vidtagits samt dess effekter:
Utvecklingsområde 2: Huvudmannen och rektor behöver följa upp vilken undervisningstid som faktiskt har genomförts. Detta för att kunna vidta åtgärder i tid om undervisningstiden behöver utökas och för att kunna redovisa att varje elev får den undervisning som hen har rätt till. I detta ingår att huvudmannen och rektor behöver säkerställa att all genomförd undervisningstid registreras
Åtgärder som vidtagits samt dess effekter: